

# *Dahlia*

№ 2, Maj 2011



# Dahlia

## Medlemstidning för Svenska Dahliasällskapet

### Styrelsen 2011

#### Ordförande

Olof Ekblad  
0510-92034, 070-6592034  
[olof5@yahoo.com](mailto:olof5@yahoo.com)

#### Kassör

Ulla Ullberg  
Kvarnegårdsgatan 11 B  
531 35 Lidköping  
0510-17710, 070-6845180  
[ulla.u@live.se](mailto:ulla.u@live.se)

#### Sekreterare

Helena Larsson  
0511-370202, 070-3997304  
[hlsaleby@hotmail.com](mailto:hlsaleby@hotmail.com)

#### Ledamöter

Anders Johansson  
0510-530388, 0703-217842  
[anders.0510530388@telia.com](mailto:anders.0510530388@telia.com)

Kerstin Carlsdotter  
0510-541452, 070-3347306  
[kerstincarlsdotter@spray.se](mailto:kerstincarlsdotter@spray.se)

#### Kontaktperson Stockholm:

Kerstin Lilja  
08-649 99 31  
[kerstin.lilja@telia.com](mailto:kerstin.lilja@telia.com)

#### Kontaktperson Göteborg:

Liz Ask  
031-459239  
[liz.a@bredband.net](mailto:liz.a@bredband.net)

#### Sällskapets hemsida

[www.svenskdahlia.se](http://www.svenskdahlia.se)

#### Hemsidesansvarig:

Irene Friman  
[ifriman@yahoo.se](mailto:ifriman@yahoo.se)

Årsavgiften för medlemskap är  
150 kr. Bankgiro nr: 5303-7057

Dahlia trycks hos  
Nossebro Mediaproduktion  
Södra vägen 36, 465 31 Nossebro

Distribueras av  
Ulla Ullberg

Material till augustinumret  
ska vara hos Helena Larsson  
senast 31 juli.

*Framsidesbild visar Peaches-N-Cream  
som är en Medium Dekorativ i färgen  
"light blends" orange/vit framförädlad  
1993 av Kennet Furrer Blue Dahlia  
gardens San Jose, Illinois, USA.  
Foto: Maria Sjöstedt.*

## Innehållsförteckning

Sid. 3

Kommande aktiviteter  
Ordförandens spalt

Sid. 4

Det första vårtecknet är  
Nordiska Trädgårdar på  
Älvsjömassan

Sid. 5

Svenska Dahliasällskapets  
årsmöte

Sid. 9

Den spanska skogssnigeln - en  
objuden gäst i vår trädgård

.....

## Kommande aktiviteter:

**18/5 kl. 17.30:** Plantering av knölar vid Saleby Hembygdsgård. Tag gärna med egna knölar som du kan byta bort, så har vi lite knölbytarkväll samtidigt. Egen kaffekorg medtages.

**7/8:** Hembyggsdag i Saleby

**24/ 8 kl. 18.00:** Maria Sjöstedt berättar om "Odling Dahlior" på Botaniska trädg. i Göteborg

**26-28/8:** Trädgårdsfesten på Sofiero, Helsingborg.

## Ordförandens spalt

Efter den härliga påskhelgen med nära nog försommarskänsla närmar vi oss snabbt planterings tid för dahlorna. Många av er har säkert redan planterat ut knölna, men var försiktiga frost kan slå till ännu några veckor, då måste spirande plantor skyddas.

---

Vid årsmötet i mars slutade Leif Sunnerdahl som kassör och Liz Ask avgick också ur styrelsen. Leif och Liz har varit med i styrelsen sedan bildandet och gjort stora insatser för sällskapet och jag vill tacka dem båda för bra samarbete under åren.

Liz kommer att finnas kvar som kontaktperson för medlemmarna i Göteborgsområdet.

Styrelsen är nu, med nyval av Anders och Kerstin ännu mer samlad. Alla bor inom Lidköpings kommun. Detta ser jag som en styrka eftersom det är relativt lätt att hitta tider för styrelsen att träffas på men man måste också inse att det kan vara en svaghet att inte ha representation från hela landet i styrelsen. Därför behövs kontaktpersoner som styrelsen har nära samarbete med utspridda över landet.

---

Efter ett förslag från Stockholmsgruppen får du med detta nummer av dahljan en enkät om hur du vill att sällskapet ska formas i framtiden och hur du själv vill vara del av verksamheten.

*Olof Ekblad*

# Det första vårtecknet är Nordiska trädgårdar på Älvsjömässan.

Dahlia-sällskapet var representerat för 5 året i rad. Mässan hölls tidigt i år mellan den 24-27 mars 2011. Flera medlemmar från Stockholm och även delar av styrelsen deltog i mässan, med arbete i vår monter.

Flera medlemmar bidrog med knölar fröer och frösådder till försäljningen, och det mesta såldes i princip slut.

Vi uppnådde även syftet med att värva nya medlemmar. 12 personer blev under mässtagarna glädjande nog medlemmar i Dahlia-sällskapet.

Även i år hade vi ett lotteri och 13 lottringar gick åt under de 4 dagarna och därmed lämnades totalt 195 vinster ut. Styrelsen hade tagit fram vykort som såldes i buntar om 5 och som också utgjorde lotterivinster.

En informationsavdelning där vi visade hur man frösår, delar knölar, skolar om plantor och informerar om hur man tar frön var frekvent besökt. Det är roligt att se att frågorna år från år blir lite mer förfinade. Vi vill tro att det beror på att vi nu funnits med på mässan några år och flera besökare fått upp ögonen för denna lättodlade och tacksamma blomma. Det informationsmaterial vi delar ut gör också att kunskapen höjs bland besökarna.

Sist men inte minst drar våra föredrag publik. I år höll Olof Ekblad ett föredrag på fredagen, Marie Ohlsson på lördagen och Peter Szikriszt höll ett föredrag på söndagen. Föredragens innehåll lockar åhörarna till vår monter vilket är trevligt. Montern var flitigt besökt av entusiastiska kunder och möttes av vår trevliga personal.

I och med vårt deltagande i mässan uppnår vi vårt mål med att sprida kunskap om Dahlian i Sverige hur man odlar den. Vi visar också att det idag finns ett forum för Dahliaodlare och dahliaälskare, vilket bidrar till att öka förekomsten av dahlior runt om i våra trädgårdar.

På sikt kanske vi även kan öka vår egen kunskap så att vi kan delta i utvecklingen av nya sorter. Sist men inte minst så fick vi ett rejält överskott som ger klirr i Dahlia-sällskapets kassa.

Jag vill även passa på att ännu en gång tacka alla för ett bra teamarbete.

*Kerstin Lilja 2011-04-13*



*Styrelsen: från vänster Ulla Ullberg, Olof Ekblad, Kerstin Carlsdotter, Anders Johansson, Helena Larsson.*

## **Svenska Dahliasällskapets årsmöte**

Sällskapet är en rikstäckande förening som har sitt säte i Lidköping. Söndagen den 6 mars höll sällskapet sitt femte årsmöte sedan bildandet. Mötet hölls i N.Härene bygdegård där 16 mötesdeltagare hade samlats. Efter att sällskapets ordförande Olof Ekblad hade hälsat deltagarna välkomna hölls årsmötesförhandlingar.

### **Medlemsavgiften för 2012 beslutades till 150 kr.**

I styrelsen invaldes två nya ledamöter:

Kerstin Carlsdotter, Lidköping  
Anders Johansson, Resville.

Övriga ledamöter i styrelsen är:

Ulla Ullberg, Lidköping  
Helena Larsson, Saleby  
Olof Ekblad, Saleby.

Sällskapet hade vid 2010 års slut 115 medlemmar

### **Verksamhet under året har bl.a. varit:**

Deltagande på trädgårdsmässor i Stockholm Göteborg, och Sofiero, en Dahliadag vid hembygdsgården i Saleby och visning av våra dahliaträdgårdar, och en resa till Holland.

Sällskapet har även gemensamt köpt in dahliaknölar från en specialfirma för Dahlior i Holland. Vi har även gett ut det första numret av medlemstidningen.

Efter sammanträdet serverades det fika och vi samtalande om glada upplevelser bland dahliorna och vilka aktiviteter som kan göras under året som kommer.





*Sidan 6: Överst Kicki, Maj-Britt och Lena. På den nedre bilden Lilian vid informationsdisken.*

*Denna sida: Överst minglades det i montern, på den nedre bilden ser vi Olof hålla föredrag på fredagen.*

*Sidan 8: Olga höll ställningarna. Även Olof, Charlotte och Kerstin hade fullt upp.*





## Den spanska skogssnigeln - en objuden gäst i vår trädgård

Äntligen är knölnarna i jorden igen, och små skott sträcker sig upp. Alltid lika fascinerande att se hur snabbt de växer. På Botaniska har vi lite mer än 100 sorter och flera vilda arter av dahlior. De flesta av dessa planteras ut i en 65 meter lång och 2 meter djup rabatt längs huvudvägen i parken. Eftersom det är en offentlig park där det ständigt ska finnas något att se på har vi lökar och vårblommor i våra sommarblomsrabatter på våren. Under tiden lökarna växer, slår ut och blommar över så sår vi upp sommarblommor och förgror dahliorna inne i våra växthus och det är där de är nu, ca 390 stycken krukor.

Vi har detta gemensamma intresse, dahliorna. De är i allmänhet tacksamma och lättodlade och förr kunde jag tycka att det var få skadedjur som orsakade problem i odlingen av dahlior, Rådjur är ointresserade av dem och bladlös är sällan ett problem när de väl är utplanterade. Men sen kom de, de spanska skogssinglarna eller ”mördarsniglarna” som de också kallas. De börjar sprida sig i Europa (med människans hjälp) under 60-talet. Första observationen i Sverige var i Skåne 1975 men få av oss upptäckte den på allvar förrän på 90-talet då den förökade upp sig ordentligt. Ett par regniga vårar och somrar i kombination med milda vintrar gynnade tillväxten av arten i Sverige. De vällde in i massor i våra trädgårdar, förökade sig snabbt och har nu brett ut sig över stora delar av vårt avlånga land. Just kombinationen att de är mycket glupska och de förökar sig snabbt samtidigt som de inte har naturliga fiender hos oss är ett stort problem. Många tappade sugen i träd-

gården när de expanderade. Det är inte kul att plantera ut tagetes man sått upp från frö och vårdat ömt i sin trädgård för att dagen efter se de helt uppättna, bara de kala stammarna kvar och lite slem som sniglarna lämnat efter sig. Men de har kommit för att stanna. Det är bara att acceptera och lära sig leva med.

Namnet spansk skogssnigel visade sig vara fel. Man trodde först att snigeln var identisk med en snigel som fanns på Iberiska halvön i Spanien men har senare kommit fram till att den snarast härstammar från en art som finns i sydvästra Frankrike. Arten heter *Arion vulgaris* på latin. Det svenska namnet spansk skogssnigel har inte ändrats trots upptäckten.

Vi som älskar och odlar dahlior vet att den spanska skogssnigeln gillar dom. Deras saftiga blad är lätta att tugga och håller vi inte uppsikt är våra plantor plötsligt uppättna. Jag har arbetat med dahliorna på Botaniska i 20 år och genom åren har jag provat massor av olika metoder för att få bukt med snigelangreppen. Här är några av de metoder jag provat med kommentar kring hur väl det fungerat och passat för våra förhållanden.

Den långa dahlialisten på Botaniska har ett djupt buskage bakom sig. Detta buskage var för ett antal år sedan nästa ogenomträngligt. Buskarna var inte beskurna på länge och ogräset som huvudsakligen bestod utav kirskaål växte högt. Detta buskage fungerade som en barnkammare för den spanska skogssnigeln. Där kunde de hålla till i skuggan och fukten under dagarna och under nätterna kunde de sedan krypa ut i vår dahlia rabatt och festa loss.

När angreppen började bli svåra att hantera så började jag leta efter källan. Jag kom fram till att buskaget skulle beskäras och ogräsen skulle hållas ner. Flera gånger varje sommar slår vi ner ogräsen med motorlie. Inte nog med att sniglarerna har svårt att hitta platser att gömma sig på, det har dessutom en hämmande effekt på spridningen av ogräset kirskaål. De gillar inte att man klipper ner dem ideligen. Därefter letade jag upp alla platser de kunde gömma sig eller sina ägg på. Murkna stubbar, ihålligheter och lös bark. Allt städade jag bort. Detta var, utav alla åtgärder jag gjort innan och efter, det i särklass mest betydelsefulla. Har ni problem med sniglar så ta reda på var de gömmer sig på dagarna och se till att försvara för dom. Platser de gillar är t.ex. gamla brädhögar eller byggplast, stubbar, grova grenar på marken, högt gräs och ogräs, öppna komposter (där de gärna övervintrar).

Det finns fler bra saker att tänka på, undvik att vattna trädgården på kvällen. Det gynnar snigeln. Ta bort fallfrukt och bygg in komposten.

Men man blir ju aldrig av med alla. Var extra uppmärksam på våren (de första sniglarna är viktigast att döda). Jag klipper av huvudet, ett snabbt sätt. Salt och andra medel som en del vill hålla på dom ger långsam och plågsam död, helt i onödan. Man kan ta en promenad i sin trädgård tidigt på morgonen då de är aktiva och döda alla sniglar man ser och låta de ligga kvar. Sedan tar man samma promenad tillbaks och hittar nya sniglar som lockats fram till liken för att äta och så klipper man dom med. Äckligt? Vill man odla det som sniglar gillar så får man motverka dom så bra man kan.

Det finns medel mot sniglar, de flesta av dom är giftiga och förbjudna. De har ofta skadlig effekt på vattenlevande djur men också på andra djur som kan äta av det. Till exempel, musen åt ett korn och dog och katten åt musen och dog. Inget att rekommendera! Det finns medel som är ofarliga för andra djur, även om de skulle få i sig dom, t.ex. snigelfritt, ferrumol eller snigleffekt. Dessa medel säljs i pelletsform och har lockämnen (dofter) som lockar till sig sniglarna. Sniglarna har dålig syn men ett väl utvecklat luktsinne, de känner dofter på flera meters avstånd. Dessa pellets innehåller järnfosfat. Sniglar äter kornen, tappar aptiten och dör. Vanligt järnfosfat i ren form fungerar inte eftersom det inte doftar och därmed inte lockar till sig sniglar.

För att inte snigelfritt-pellets ska ätas upp av fåglar och inte heller mögla när det regna så har jag använt små askar med hål på sidan för sniglarna att komma in i, utfodringsstationer. Det fungerar utmärkt. Jag går och fyller på dessa regelbundet och ifall någon ask är tom ser jag mig noga omkring ifall jag kan hitta snigeln/sniglarna i området. Sniglarna är lata och håller sig ofta inom en radie av 3 meter från angreppen så länge som det finns mat att tillgå. Ser jag angrepp på några dahlior lägger jag mig på alla fyra och tittar å marken under, eller under bladen och oftast hittar jag sniglarna där.

Sniglar vill gärna para sig men eftersom de är hemafroditer så behövs egentligen bara en enda snigel för att det ska kunna bli avkomma. De lägger ägg, 10-30 stycken små vita ägg som de gömmer inunder ett tätt bladverk eller gräver ner

dom i jorden. Hittar du ägg från sniglar räcker det att du drar fram dom i gräset så förstörs dom snart av uttorkning. De individer som är relativt unga på hösten av den spanska skogssnigeln övervint- rar i jordkamrar 1-2 dm ner i jorden, de äldre exemplaren av sniglarna samt äggen dör på hösten. På våren vaknar de övervintrade till liv när dygnsmedel- temperaturen går över +4 grader och ef- ter ett par veckor lägger de sina ägg. Ef- ter kläckning växer snigeln snabbt och blir köns mogen redan efter 4 veckor.

På Gunnebo slott i Mölndal odlar man mycket grönsaker. Dessa grönsaksbäd- dar omges av ramar i trä och på dessa har man placerat två tunna metalltrådar. Dessa trådar kopplas till el. Detta är ett sätt att vara säker på att sniglar inte tar sig in i rabatter.

Jag har prövat ett annat sätt som passade vår rabatt mycket bra. Jag slipper dess- utom använda elektricitet vilket medför lite säkerhetsproblem på en offentlig plats. Det är en bockad rostfri plåt, en så kallad snigelbarriär. Den är placerad längs med hela rabatten i bakkant och är nergrävd ca 20 cm. Den är bockad flera gånger och omöjlig för sniglar att ta sig över. Det enda jag behöver tänka på är att inte ogräs växer upp och lägger sig mot snigelbarriären för då kan sniglarna klättra över med hjälp av ogräsets blad. Detta fungerar utmärkt. Jag ser sniglar ligga och para sig på andra sidan bar- riären medan inga sniglar finns på den sidan som dahliorna växer.

Sniglarna har ju ett bra luktsinne och gillar faktiskt öl. Man kan tillverka fäl- lor som man fyller med öl och de kom- mer dit, dricker och drunknar. Denna metod är oangenäm att hantera och har

aldrig lockat mig även om jag förstår att det fungerar. Det är inte en praktisk me- tod att tillämpa i en offentlig park.

Om man har odlar i krukor finns kop- partejp som man kan köpa. Sniglarna klarar inte av att krypa över koppar. Man drar tejp en varv runt krukans se- dan kan man odla, basilika, tagetes eller kanske dahlior i krukans och få ha dom ifred från sniglarna.

Vi har även prövat nematoder mot snigeln. Denna metod är kostsam och svår. Nematoderna går egentligen på åkersnigel men har vid försök visat sig kunna gå på unga individer av spansk skogssnigel. Men då måste allt fungera. Nematoderna måste förvaras svalt till dom används (kylskåp) ska vattnas ut i stril med en storlek på hålen som djuren kommer igenom, Marken som de vattnas ut på ska vara fuktig och efteråt får det inte bli torrt på ytan på ett tag. Alla dessa saker kan vara svåra att lyckas helt och fullt med. Dessutom är det svårt att utvärdera metoden. Vi provade på ett par platser i trädgården men kom fram till att metoden var osäker, krånglig och dyr.

Vilken metod man använder kan man välja utefter tycke och smak men framförallt efter förutsättningarna man har i sin trädgård. Vad man vill odla och hur trädgården ser ut. Orkar man inte ägna sig åt förebyggande arbete eller bekämpande av spansk skogssnigel så kan man istället odla de växter som sniglarna inte vill äta och det finns en del sådana. Men det vore väl tråkigt att inte odla dahlior..... eller hur!

*Maria Sjöstedt  
Trädgårdsmästare, Göteborgs Botaniska Träd-  
gård och medlem i Svenska Dahliasällskapet*



*Foto från Zundert, Holland. Foto: Maria Sjöstedt.*



Svenska Dahliasällskapet